

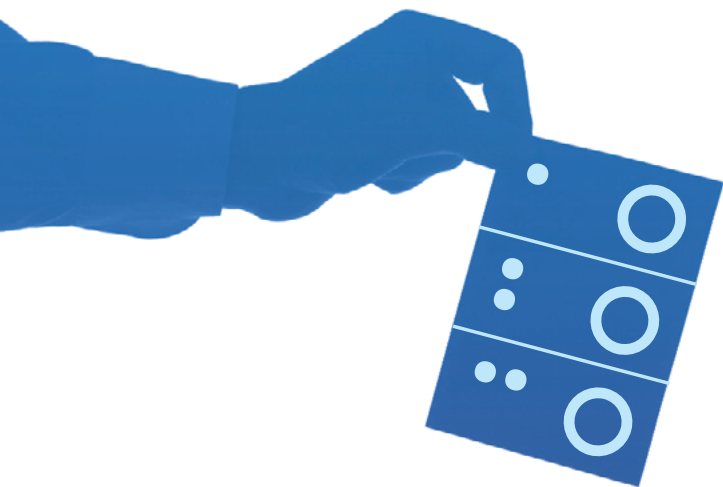

The voice of blind and partially sighted people in Europe

   MAGYAR
VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

A VÁLASZTÁSOK AKADÁLYMENTESÍTÉSE

a látássérült állampolgárok számára

HELYZET

Az akadálymentes szavazás számít!

A választók Európa-szerte szavazólapok használatával adják le szavazataikat. A szavazólapok nem megfelelő kialakítása miatt a választások a legtöbb látássérült választó számára nem **akadálymentesek**.

Az, hogy e csoport számára mindössze a személyi segítő igénybevételének lehetősége biztosított, nem **jelent elégséges** garanciát az önálló, titkos és másokkal azonos alapon történő politikai részvételre.

PROBLÉMÁK

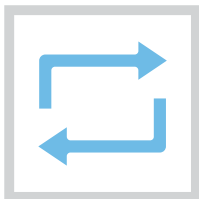
Tudunk olyan személyekről, akiktől megtagadták a segítség igénybevételének lehetőségét, és olyan esetekről is, amikor a segítő túl hangosan beszélt arról, hogy a látássérült személy milyen szavazatot adott le.

EBU szakértői jelentés

Vannak esetek, mikor a szavazósablonnal történő szavazás technikai okokból nem lehetséges. Az akár 150 jelölt nevét is felsoroló szavazólapok A5 méretűek, kis betűmérettel nyomtatva.

EBU szakértői jelentés

ELLENTMONDÁSOK

Az EBU szakértőinek 67%-a szeretne szavazósablonnal történő szavazást, ez azonban csak az európai országok 31%-ában elérhető.

Az EBU szakértőinek 79%-a szeretne elektronikus szavazást, erre az európai országok 9%-a nyújt lehetőséget.

POLITIKAI DÖNTÉSHOZÓK

Megfelelő jogi szabályozás

Az akadálymentes választásokhoz vezető út jó választási törvényekkel kezdődik.

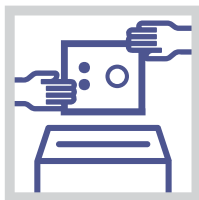
A politikai döntéshozóknak világos és megfelelő jogi keretet kell kidolgozniuk. **A lehető legjobb** feltételeket kell biztosítani a segítővel történő szavazáshoz és támogatni kell a szavazósablonok használatát. Annak érdekében, hogy a szavazás mindenki számára könnyű legyen, minden lehetséges módszert meg kell ismerni.

EGYSÉGES JOGSZABÁLYOK

- A jogszabályok eltérő értelmezéséből adódó problémák megelőzése érdekében egyetlen, minden szavazásra érvényes (elnöki, parlamenti, helyi, uniós választások, népszavazások, stb.) választási törvényt kell kidolgozni.
- Alternatív megoldásként kialakítható egy, az alapvető akadálymentesítési szabályokat tartalmazó, minden választásra érvényes jogszabály.

SEGÍTŐVEL TÖRTÉNŐ SZAVAZÁS

- Lehetővé kell tenni, hogy a szavazás során a látássérült választópolgároknak segíthessen egy általuk választott személy, aki lehet a családtagjuk vagy a választáson közreműködő önkéntes is.
- A segítővel történő szavazás lehetőségét ne kössék dokumentációs követelményekhez, mint pl. orvosi igazolás vagy nyilatkozattétel.
- Csupán a segítő személynek kelljen írásban nyilatkoznia arról, hogy elismeri, hogy megértette a szabályokat és tiszteletben tartja a választópolgár döntését.

SZAVAZÓSABLONNAL TÖRTÉNŐ SZAVAZÁS

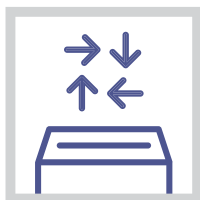

- Lehetőség szerint minden választásnál biztosítani kell szavazósablont, és lehetővé kell tenni annak használatát.
- Egyértelműen ki kell jelölni a sablonok legyártásáért felelős szervezetet, például a Választási Bizottságot.
- Egységes, helyi szinten már nem megváltoztatható szavazósablondizájnt kell kidolgozni és annak használatát megkövetelni.
- Legyen törvényben foglalt kötelezettség arra, hogy a szavazólapok akadálymentes formátumban már a választás napja előtt rendelkezésre álljanak.

POLITIKAI DÖNTÉSHOZÓK

Megfelelő jogi szabályozás

ALTERNATÍV SZAVAZÁSI MÓDOK

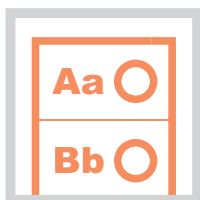
- Támogatni kell az elektronikus szavazás biztosítását, hogy az akadálymentesen, minden szavazópolgár számára és minden szavazóhelyiségben hozzáférhető legyen.
- Minden szavazópolgár számára lehetővé kell tenni a korai szavazást úgy, hogy segítőjükkal már a választás napja előtt leadhassák szavazataikat a szavazóhelyiségekben.
- Minden szavazópolgár számára lehetővé kell tenni a távoli szavazást, hogy otthonukból, a számukra leginkább megfelelő megvilágítási feltételek mellett adhassák le szavazatukat.

VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választások lebonyolítása

A szavazások akadálymentesítéséhez nagyon átgondolt **technikai** döntésekre és azok körültekintő végrehajtására van szükség. A választásokért felelős szervezeteknek akadálymentes szavazólapokat és jól használható szavazósablonokat kell kialakítaniuk. Új eszközök után kell kutatniuk, a szavazás lebonyolításában közreműködő önkénteseknek pedig a látássérült személyek jogaira és igényeire kiterjedő oktatást kell biztosítaniuk.

A SZAVAZÓLAP KIALAKÍTÁSA

- A szavazósablonos szavazás érdekében egységes szavazólapot kell kidolgozni fix margóméretekkkel, valamint minimális betűméretek és jól olvasható betűtípusok meghatározásával.
- Ha egy adott választáson a szavazatok leadása több szavazólappal történik, az egyes szavazólapokat jól megkülönböztethető mintázattal vagy különböző címekkel kell ellátni, szavazólaponként eltérő színben.
- A szavazólapot perforációval vagy az egyik sarok levágásával kell megjelölni annak érdekében, hogy azt megfelelően lehessen a szavazósablonba helyezni.

VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választások lebonyolítása

A SZAVAZÓSABLON KIALAKÍTÁSA

- A kartonpapírból vagy műanyagból készült szavazósablonokat Braille, illetve kontrasztos, dombornyomott felirattal kell ellátni.
- A nagyméretű szavazólapok helyett minden szavazó számára könnyebben áttekinthető, kisebb formátumú szavazólapot kell kialakítani.
- A szavazásra és a szavazólapra vonatkozó információkat tartalmazó hangfájlokat kell készíteni, melyek a szavazóhelyiségben is meghallgathatók.
- A szavazólapokat a szavazás napját megelőzően legkésőbb 30 nappal véglegesíteni kell, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a szavazósablonok és a hangfájlok elkészítéséhez.

ÚJ ESZKÖZÖK

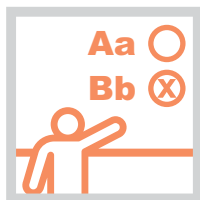

- Minden szavazóhelyiségben nagyítót kell biztosítani a gyengénlátó szavazók részére.
- Minden szavazóhelyiségben fejhallgatókat és lejátszó eszközt kell biztosítani.

- A szavazás napjára és az azt megelőző napra telefonos információs szolgáltatást kell biztosítani, hogy a választáson közreműködő önkéntesek és a szavazók gyorsan feltehessék kérdéseiket.
- A mozgásukban akadályozott választók könnyebb szavazatleadása érdekében megvizsgálandó a pecsét használatának lehetősége, toll helyett.
- Egy a többitől távolabb lévő, elkülönített szavazófülkét kell felállítani, hogy a szavazó és segítője szabadon kommunikálhasson egymással.

OKTATÁS

- Kötelező képzési modulokat kell kidolgozni a szavazóhelyiségekben tevékenykedő választási tisztségviselők és önkéntesek számára. A látássérült emberek érdekképviselői szervezeteinek szakértőivel együttműködve kidolgozott képzések tartalmazzanak a fogyatékos személyek politikai részvételére vonatkozó ismereteket.
- Forrásokat kell biztosítani ahhoz, hogy minden választási tisztviselő és önkéntes elvégezze a képzést.

MERRE TOVÁBB?

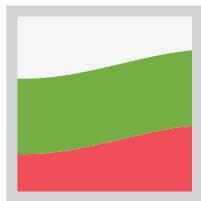
Európai sikertörténetek

Finnországban a vak és gyengélátó szavazópolgárok segítőjüket korlátozás nélkül választhatják meg. Ugyanakkor minden szavazóhelyiségben rendelkezésre áll egy speciálisan kiképzett segítő is. Ezenkívül a választóknak lehetőségük van szavazataikat a választás napja előtt postai úton vagy az önkormányzatnál leadni.

Németországban a sablon segítségével történő szavazást először 1980-ban próbálták ki. A kormány megbízásából a Németországi Vakok és Gyengélátók Szövetsége készíti el a szavazósablonokat, és a feladat elvégzéséhez megfelelő finanszírozásban részesül. A szavazósablonokat a választást megelőzően, kérésre minden vak és gyengélátó polgárnak megküldik, akik a sablonokkal együtt a német szövetség által készített, az adott választókerületre vonatkozó részletes magyarázatot tartalmazó CD-t is megkapják.

Bulgáriában várhatóan a következő években kerül bevezetésre az elektronikus szavazás. A választási törvény szerint a „szavazógépeknek a látássérült szavazók számára megkönnyített hozzáférést” kell biztosítaniuk. A legfelsőbb bíróság azt is kimondta, hogy a szavazógépeknek az összes szavazóállomáson rendelkezésre kell állniuk.

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK JOGAIRÓL SZÓLÓ ENSZ-EGYEZMÉNY (UN CRPD)

29. CIKK

A részes államok másokkal azonos alapon garantálják a fogyatékossgal élő személyek számára politikai jogaik gyakorlását, és vállalják, hogy .... egyebek mellett:

- i. Biztosítják, hogy a szavazási eljárások, létesítmények és anyagok megfelelőek, hozzáférhetők és könnyen érthetők legyenek;
- ii. Védik a fogyatékossgal élő személyeknek azon jogát, hogy a választásokon és népszavazásokon megfélemlítés nélkül, titkosan szavazhassanak, ... lehetővé teszik a segítő és új technológiák igénybevételét;

- iii. Garantálják a fogyatékossgal élő személyek, mint választók, szabad akaratnyilvánítását, továbbá e célból szükség esetén – saját kérésükre – lehetővé teszik, hogy a szavazás során egy általuk választott személy legyen segítségükre.

AZ AKADÁLYMENTES SZAVAZÁSRÓL

Az Akadálymentes szavazás európai helyzete tárgyában készült kutatási jelentésünkért és a tevékenységeinkről szóló további információkért látogasson el a következő webhelyre: <http://tiny.cc/93vwjz>

ELÉRHETŐSÉG

European Blind Union
6 rue Gager-Gabillot
75015 Paris
ebu@euroblind.org

Ez a projekt az Európai Unió „Jogok, egyenlőség és állampolgárság” elnevezésű programjának társfinanszírozásával valósult meg.